

09 ינואר 2024

כ"ח טבת תשפ"ד

מספרנו : 3023

לכבוד

אלעד מן, יועמ"ש הצלחה

הצלחה - לקידום חברה הוגנת (ע"ר)

במייל: foi@htl.org.il

שלום רב,

הנדון: החלטה בבקשה למידע לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 - בקשת חופש מידע -

אכיפת סימון מחירים ובדיקות מחירים

1. ביום 24.10.2023 נתקבלה ברשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן (להלן – הרשות) בקשתך לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן – חוק חופש המידע), בה ביקשת לקבל את פרטי המידע, המסמכים והנתונים הבאים לשנים 2022 ו-2023, עד למועד מתן המענה לבקשה זו, ככל שניתן בפורמט דיגיטלי הניתן לחיפוש:

א. ביחס להנחיות אי האכיפה בעניין סימון והצגת מחירים - פירוט פעולות האכיפה שנעשו בקשר עם ההנחיה ו/או הוראות החוק במקרים בהם לא הוצג מחיר על גבי המדף כאמור בהנחיית אי האכיפה ולרבות תאריכי ההפרה, מהות ההפרה, זהות ומקום המפר והפעולות שנקטו.

ב. פירוט פעולות האכיפה והפיקוח שבוצעו לשם איתור הפרות, גם במקרים שהפרות לא נמצאו (ביקורי פיקוח ובדיקות לרבות תאריכים, מקומות וכו').

ג. מלוא הנתונים הנוגעים לבדיקות הרשות בנוגע למחירי מוצרים ולסלי מוצרים ולרבות רשימות המוצרים וחלוקתם למחלקות ולסלים, תאריכי ביצוע הבדיקות ומלוא הנתונים הגולמיים שנסקרו וכן כל תיאור מתודולוגי הנוגע לאופן ביצוע הבדיקה, הסקירה וההשוואה לרבות ממצאיה. סיכומים או סקירות וניתוחים בקשר עם הבדיקות שבוצעו.

2. הרשות בחנה את בקשתך והחליטה למסור לך את המידע כדלקמן:

3. הרשות מבצעת אכיפה ממוקדת של נושא סימון המחירים.

מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן
הממונה על חופש המידע

4. לאחר תקופת התארגנות שנדרשה לנו על מנת להבין את מצב המשק, החסמים, הצרכים, ומצב העובדים ברשות לאור הכאוס של תחילת המלחמה, הגיוס ההמוני למילואים, סגירת מסגרות החינוך, אי הכנסת עובדים מיהודה ושומרון ועוד, להלן נתוני האכיפה בין התאריכים 29/10/23 ועד ליום 07/01/24.

בתקופה זו בוצעו 132 ביקורות בבתי עסק בתחום המזון. מהן 80 בבתי עסק של קמעונאים גדולים, 47 בבתי עסק בינוניים, ו-5 בבתי עסק קטנים. ב-117 בתי עסק אותרו הפרות. להלן ההפרות שאותרו במהלך הביקורות: אי הצגת מחיר; אי הצגת מחיר ליחידת מידה; אי הקצאת שטח מדף למוצרים בפיקוח ממשלתי; אי הצבת שילוט על מוצרים בפיקוח ממשלתי; הטעיה במחיר - הבדל מוצר קופה; הטעיה במחיר של מוצר במכירה מיוחדת; אי הצגת מחיר קודם במכירה מיוחדת; הטעיה בארץ היצור של תוצרת חקלאית.

- לתשומת ליבך, יובהר כי המידע המפורט לעיל הוא נכון להיום ומתבסס על ממצאים שנמצאו על ידי חוקרי הרשות בעת בה נערכה הביקורת. ממצאים אלה טרם נחקרו וייתכן שייחוס ההפרות ישתנה, והכל בהתאם לבחינת התיקים בהמשך.
- הרשות דוחה את בקשתך למסור את תאריכי הביקורות, מיקומי הביקורות, שמות העוסקים ומהות ההפרה שנמצאה בכל בית עסק מאחר שמידע זה מהווה בשלב זה חומר חקירה ובהתאם לסעיף 14(א)(8), חוק חופש המידע לא חל על מידע זה.

5. לעניין הסלים:

א. החל מיום ה-7 באוקטובר, ובמהלך מלחמת חרבות ברזל, עברו משרד הכלכלה ובכלל זה הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן, לעבוד בדרך פעולה של מכלולי חירום, כאשר הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן הוגדרה כחלק ממכלול מסחר ועסקים. המכלול עסק, מראשית הלחימה, בניסיון לפתח כלים ומתודולוגיה אופטימלית לנושא השוואת המחירים. במסגרת המכלול, נותחו הסלים בשתי מתודולוגיות: הראשונה, פותחה על ידי אגף אסטרטגיה של משרד הכלכלה, והשנייה על ידי הרשות להגנת הצרכן. רשות התחרות לא הציעה מודל, אך המועצה לצרכנות הפיצה לציבור השוואת מחירים, אף היא, במסגרת [הפרסום החודשי שלה](#) והיא נלקחה בחשבון בעת ההשוואה. להלן השוואה תמציתית בין 3 המודלים, לשתי נקודות זמן:

מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן
הממונה על חופש המידע

מספר מוצרים	משרד הכלכלה	המועצה לצרכנות	הרשות להגנת הצרכן
159	827	174	
קטגוריות	שתיים עשרה קטגוריות של מוצרים חיוניים למלחמה או כאלה שיש חשש למחסור בהם	סל מוצרים קבוע שנבדק בכל חודש	סל 87 מוצרים קבוע שנבדק לפי צורך, אל מול סל 87 מוצרים תחליפיים להם
תקופת השוואה	ממוצע יולי ספטמבר אל מול השבוע הרלוונטי, לדוגמה השבוע השלישי למלחמה	ה- 8/10 אל מול 23/8 - לפני חגי תשרי	ה- 15/10 אל מול ה- 2/10 - במהלך חג הסוכות
שינוי מחיר ממוצע	1.50%	3%	לא מצוין
תקופת השוואה נוספת	מספר תקופות בגרפים, לפי מוצרים, ספקים ורשתות	ה- 8/10 אל מול 26/10/22 - שבועיים אחרי סוכות בשנה שעברה	
שינוי מחיר ממוצע	5.60%		
ממצאים עיקריים נוספים	ב- 42% מהמוצרים שנבדקו בכלל רשתות השיווק התייקרו מאז התקופה שלפני המלחמה, רובם (26%) עד 5% מהמוצרים ומקצתם (8%) בשיעורים שאף גבוהים מ- 10%. 19% מתוכם הוזלו. קטגוריות בולטות שחלה בהן התייקרות לאחר פרוץ המלחמה: ירקות טריים (8.7%), חיתולים (עד 6%), מים מינרלים (עד 7%), שימורי טונה (2% בממוצע), שמנים צמחיים ותמ"ל (0.7% בממוצע). סל המוצרים בחירום של 'נטו' עלה במידה הגבוהה ביותר מבין הספקים בכ- 5% בממוצע. מוצרי החירום של ספקים רבים אחרים התייקרו בממוצע ב- 1%-2%.	בבדיקה הנוכחית (18.10.23) הפרשים לאותו מוצר בין הרשתות השונות יכולים להגיע ליותר מ 100 ש"ח, ועד יותר מ- 430%. הרשת הזולה ביותר רמי לוי, והיקרה ביותר מגה בעיר, הפרש ביניהם 16%. עליות מחירים ממוצעות של קטגוריות בולטות בין 23/8 ל- 18/10 - ירקות ופירות קפואים - 13%, ירקות טריים 12%, משקאות מוגזים 8%, בשר בקר קפוא - 5%.	בחינה בין התקופות: ברשתות הבאות: יוחננוף, ויקטורי, קרפור, הפערים עומדים על 9.2%, 6.7%, 6.6% ו 5.4% בהתאמה. ברשתות שופרסל דיל וחצי חינום, עליה זו אינה משמעותית ועמדת על 1.3% ו 0.5% בלבד. בחינת סלים תחליפיים ב 15/10: - הסלים התחליפיים שהרשות בוחנת גם הם התאפיינו בעליית מחירים, אך ברוב המיקרים היא מתונה יותר. - רשת רמי לוי סיפקה את הסל התחליפי הזול ביותר - 1,122 ש"ח, ורשת חצי חינום סיפקה את הסל התחליפי היקר ביותר - 1229 ש"ח, הפרש של 107 ש"ח, כ- 12%

על מנת להיות ברורים במידע ובהנחיות לציבור, במיוחד בשעת חירום, הוחלט במכלול לאמץ מתודולוגיה אחת. במסגרת זו נבחר המודל של אגף אסטרטגיה במשרד הכלכלה, מהסיבות הבאות:

- המודל מתייחס למחיר בסיס המורכב מהממוצע היומי של יולי עד ספטמבר, אשר משקף בצורה טובה יותר שינוי מאשר השוואה למחירים בתאריכים מסוימים מתוך תקופת מבצעי החגים, כפי שבוצע בשני המודלים האחרים.
- הוכחה יכולת להפיק דו"ח מתעדכן 3 פעמים בשבוע והרחבתו תוך כדי עבודה, לקטגוריות מוצרים נוספות, ככל שעלתה אינדיקציה למחסור אפשרי בקטגוריה מסוימת.
- הוצג כי המודל צפוי להתרחב במהרה למעל ל-3,000 מוצרים.
- הוצג כי המודל צפוי בהמשך לשלב מידע על מחירים שמגיע מפרייסז למידע על כמויות שמגיע ממאגר סטורנקסט, ובכך לטייב את המודל.

כאמור, הדו"חות שהופקו היו בראש ובראשונה לצרכים פנימיים ולמעקב אחר מחירים וחוסר במוצרי מזון במשק. אולם, במקביל התפתח הצורך לבחון כי אין עוסקים המנצלים

מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן
הממונה על חופש המידע

את המצב ומפקיעים מחירים או לא מציגים אותם לציבור באופן ראוי. על כן, הונחו מנהל אכיפה ומדידה במשרד הכלכלה והרשות להגנת הצרכן להגביר את האכיפה על העלאות מחירים של מוצרים מפוקחים, ושל אי הצגת המחיר לכל הפחות על המדף כפי שנקבע בהוראת האכיפה של מ"מ הממונה על הגנת הצרכן מיום 10/10/23, אשר הוארכה ב- 10/11/23. כמו-כן, הוקם "דיווחו ברזל" ופורסמה קריאה לציבור לדווח על העלאות מחירים חריגות, וכן יצא המשרד בקמפיין לציבור שאין סיבה לרכוש מוצרים במחירים מופקעים. זאת, במקביל למהלכים של צוותי השטח אשר בדקו אם ישנן העלאות מחירים חריגות בכדי לזהות מחסור אפשרי במוצרים.

כלי העבודה לניתוח המידע בחירום הלכו והשתכללו במשרד הכלכלה מיום ליום, ובהם יכולת הסנכרון בין הנתונים לבין דיווחי העסקים, פרסומים בתקשורת ומידע שהגיע מצוותי השטח.

כשהתמונה הלכה והתבהרה, זוהה כי יש עניין לשקף לציבור את המידע שמכלולי החירום אספו לצרכי מעקב אחר פעילות המשק. על-כן, הופקה ופורסמה [סקירת מצב המשק – חרבות ברזל](#), אשר שקף 20 בה מציג את תמונת מצב המחירים מ-71 רשתות ועבור 3,125 מוצרים.

עוד אציין כי נתוני פרייסז אשר שימשו לעיבוד המידע, הינם נתונים פומביים השקופים לציבור ושגורמים רבים משתמשים בהם לצורך ניתוח מגמות במחירים. לסיום אציין כי על פי [נתוני הלמ"ס](#), מדד המחירים לצרכן בתחום המזון לחודש אוקטובר הראה על עליה של 0.9% בלבד בתחום המזון, [ובחודש נובמבר](#) על עליה של 0.5% בלבד, נתונים קרובים יותר לאלו של משרד הכלכלה שפורסמו, מאשר לאלו של הרשות.

ב. מעבר לפעילות המכלול בזמן המלחמה, הרשות מבצעת באופן קבוע מעקב אחרי סלים קבועים ותחליפיים. בסך הכל הרשות עוקבת אחרי כ-8 סלי תצרוכת קבועים אשר התפתחו במהלך הזמן כאשר כעת כל סל מכיל כ-80 מוצרים. מטרת המעקב שמבצעת הרשות היא להשוות בין עלויות סלים תחליפיים וממותגים, ולשקף לצרכן עליות מחירים כמו גם מחירים של מוצרים זולים.

ג. באשר לשנת 2022 - מצורפים דוחות שפורסמו לציבור ועוסקים בהשוואות סלים אותן מבצעת הרשות. כן מצורפת מצגת שיוצרה במסגרת פעילות הרשות לשיפור האפליקציות. עוד מצורפת כתבה שפורסמה במוסף ממון על בסיס ההשוואות שלנו. בנוסף, צורפה השוואה שנעשתה בדצמבר (אקסל) ואשר לא פורסמה לציבור.

ד. באשר לשנת 2023 - מצורפים דוחות שהתפרסמו לרבות דוח משותף עם משרד הכלכלה שהיווה בסיס לקמפיין משותף. כן מצורפים דוחות מימים 9.10.2023 ו-15.10.2023 ו-15

מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן
הממונה על חופש המידע

בנובמבר, (כולל נתוני אקסל), אשר לא פורסמו לציבור. לתשומת ליבך, בקובץ שנקרא אוגוסט 23, נפלה טעות סופר ומופיע בתוכו התאריך אוגוסט 22.

- לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע, באפשרותך לעתור לבית משפט לעניינים מנהליים על החלטה זו בתוך 45 יום.

בברכה,

אגם דניאל, עו"ד
המחלקה המשפטית, אכיפה מנהלית ופלילית
והממונה על חופש המידע